

Min egen øjesten: Vidunderlig psykologisk landbrugsgyser af Lucas Rijneveld

Det var med rystende hånd, at Christine Lind Ditlevsen åbnede *Min egen øjesten* – og den ryster endnu. Den hollandske forfatter Lucas Rijneveld har skrevet en fuldstændig blændende psykologisk landbrugsgyser på det smukkeste sprog. Rijneveld sidder i midten. Foto: Wikimedia Commons.

Christine Lind Ditlevsen

28.04.2024

BØGER // ANMELDELSE – Litteraturanmelder Christine Lind Ditlevsen tog uroligt mod opgaven at skrive om Lucas Rijnevelds anden roman, *Min egen øjesten*, fordi forfatterens første roman stadig sad så massivt i hende. *Min egen øjesten*, der handler om en forstyrret relation mellem en dyrlæge og en gårdmandsdatter, sætter lige så dybe spor.

Min egen øjesten

Forfatter: Lucas Rijneveld

Forlag: Vinter

I de seneste dage har der lydt en uophørlig mumlen i mit hoved som fra en glemt radio i værelset ved siden af. Lyden af en mand, der bekender alt til skiftevis sine dommere og sin elskede, sin egen øjesten, fra det fængsel, hans kærlighed er. For lidt siden lukkede jeg bogen *Min egen øjesten* og sank. Jeg føler mig smittet. Ikke bare af bogens feberforvildede billeder og ophedede sprog, men af en kærlighedsvirus, som på én gang er guddommelig og hæsleg.

“En besættelse, som har rødder i hans egen barndoms forbandelse, og som kommer til at ødelægge liv

En dyrlæge kommer i 2005, under sit arbejde med køerne, i snak med bondens datter, en 14-årig pige. Romanen består af hans skælvende, åndeløse, frydefulde og angstbesegling af egen skæbne: En besættelse, som har rødder i hans egen barndoms forbandelse, og som kommer til at ødelægge liv.

Forelskelsens interiør i *Min egen øjesten*

Øjestenen lever i skyggen af to familiemedlemmers bortgang og en far, der end ikke med Gud i hånden kan gribe om sorgen og heller ikke ser, hvad den gør ved en pige, som er alt for intelligent, fantasifuld og følsom til at lade sig stoppe af noget som helst. Hun står samtidig på dørtærsklen til kvindeverdenen med kun den viden om forvandlingen, bøgerne, musikken og hendes skoleveninder kan give hende.

“Dyrlægens henrevne beskrivelse af sin egen betagelse [fortælles] gennem al kendt interiør fra forelskelsens feber; varme nætter, sødt duftende hår, en hånd, der strejfer en anden, sommerens hit gennem et åbent vindue

Den tidligere nævnte uophørlige mumlen kommer fra de stort set punktumløse sider, der er dyrlægens henrevne beskrivelse af sin egen betagelse, fortalt gennem al kendt interiør fra forelskelsens feber; varme nætter, sødt duftende hår, en hånd, der strejfer en anden, sommerens hit gennem et åbent vindue, de brusende årer, besættelsen af den andens hele krop og sjæl.

Man lader sig hurtigt lulle ind i dette sommerparadis, ser den vidunderlige skabning løbe omkring i græsset; den himmelske udkårne, Puttoen, nymfetten, det lille

pragtdyr, frøen, fuglen, odderen blive opløst i begæret, som er det eneste sprog, han har for hende.

Aflange ting, der kan kommes i huller

Og lige så naturligt som forelskelsens interiør, installeres herefter fordærvsens og seksualitetens. Alle disse rådne lig, koskeder, tykke fluer, sæd, pus, blod og liderlighedens overfokus på aflange ting, der kan kommes i huller – de stimler sammen om sommerblomsterne og let klimpren på en hvid guitar. Som her (fra side 75):

”Og jeg så dig tænke over det, jeg så fuglen gruble, og jeg sagde *hold op med at gruble, kyssende mennesker har ikke plads til tvivl*, og så bøjede jeg mig ind over dig og trykkede mine læber mod dine, og jeg smagte modstanden ligesom jeg mærkede den når jeg pressede en doseringssprøjte i halsen på en kvie for at behandle den for indvoldsorm, og jeg stak spidsen af sprøjten ind mellem tænderne og kindposen, men du var værgeløs, min himmelske udkårne, du var så værgeløs, og jeg pressede min tunge ind mellem dine læber og smagte dit sødlige indre, jeg lod mine hænder stryge hen over dine vinger, og vi lettede sammen et kort øjeblik, derefter lod jeg min krop synke ned over dig, og du kunne ikke komme nogen vegne, og jeg var sikker på at du heller ikke ønskede det.”

“*Han fortæller om odderens lem, og sammen skærer de under en dissektion lemmet af en død odder, så hun kan få det med hjem. Hun gemmer det under sin seng, hvor det langsomt går i forrådnelse*

De mange navne, han giver hende, er en slags overskrifter, som gør hende til netop hende: Som odderen, når hun beder dyrlægen fortælle alt, hvad han ved om det mandlige kønsorgan, hun er besat af penisser, og ønsker selv at få sådan én, som han, med et ord lånt fra zoologien, kalder et gevir – et drenggevir eller et dræbergevir. Han fortæller om odderens lem, og sammen skærer de under en dissektion lemmet af en død odder, så hun kan få det med hjem. Hun gemmer det under sin seng, hvor det langsomt går i forrådnelse.

Lucas Rijnveld fik i 2020 Den Internationale Bookerpris for sin første roman *Aftenens ubehag*. Nu er forfatterens anden roman, *Min egen øjsten*, udkommet på dansk.

Til grænsen og henover

Og så er der hendes fuglehed: Hun øver sin evne til at flyve, taler ofte om at stille sig på taget af fodersiloen og lette, flyve til New York og sige undskyld. Hendes sorg fik et præcist billede den 11. september; det er hende, der som fugl er fløjet ind i World Trade Center, det er hende, der er skyld i tragedien. Hun fører lange samtaler med Freud (penismisundelsen kommer ikke fra fremmede) og Hitler, fra hvem hun har meget af sin viden om kærlighed, krop og ondskab.

Hun citerer uden videre fra værker af Brecht, Rilke og fra Det Gamle Testamente, og udtaler sig med en tyngde som en fuldvoksen. Senere sprækker hans overbevisning om hendes modenhed, hendes parathed

Hun og dyrlægen taler om natur, musik, teater og litteratur, og da vi kun har hans øjne at se med, virker alt, hun siger, overbegavet og særegent. Hun citerer uden videre fra værker af Brecht, Rilke og fra Det Gamle Testamente, og udtaler sig med en tyngde som en fuldvoksen. Senere sprækker hans overbevisning om hendes modenhed, hendes parathed.

Stakåndet fortsætter dyrlægen alligevel med at omsætte sine fantasier til handlinger, og iltfattige af de uendelige – og de uendeligt korporlige – sætninger, trækkes vi med til grænsen og henover den.

Lucas Rijneveld fik i 2020 Den Internationale Bookerpris for sin første roman *Aftenens ubehag*. Jeg havde lyst til at sluge den for dens sprog, der som i *Min egen øjesten* veksler mellem det krystalklareste poesi og fremmaningen af næsten André Bretonske malerier, hvor elementer fra vidt forskellige sfærer, som i en drøm ubesværet blandes. Men kunne ikke, da hver side satte sig hårdt i mig med sine iskolde og forstoppede billeder. Dens slutning lever stadig i mig.

Det var derfor med rystende hånd, jeg åbnede *Min egen øjesten* – og den ryster endnu. Rijneveld har igen skrevet en fuldstændig blændende psykologisk landbrugsgyser på det smukkeste sprog.

Du kan læse andre anmeldelser af Christine Lind Ditlevsen [lige her](#).

Christine Lind Ditlevsen

Christine Lind Ditlevsen (f. 1971) er forfatter, anmelder og redaktør. Hendes store interesse er - udover at bevare sit familieliv - at aflive hverdagen. Disse to interesser kan i nogen grad siges at være modstridende. Med romanen 'fredag lørdag søndag' (2015)...

Modtag POV Weekend, følg os på Facebook – eller bliv medlem!